

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Філологічний факультет

Кафедра іноземних мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Польська мова і література та англійська мова»

Спеціальність **В11 Філологія**

Спеціалізація(заявності) **В11.033 Слов'янські мови та література**
(переклад включно), перша - польська

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол №1 від 2 вересня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Практична граматики англійської мови
Викладач (і)	Шкледа Л.І.
Контактний телефон викладача	+38(050)9340734
Е-mail викладача	lesia.shkleda@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/e89a5367daf3cc0b3f5
Консультації	Згідно графіку консультацій кафедри іноземних мов

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є важливий аспект англійської мови як засобу спілкування – основні розділи граматики англійської мови. В процесі вивчення цієї дисципліни студенти опановують і досліджують різні правила та граматичні конструкції англійської мови, які включають розвиток усіх мовленнєвих навичок – слухання, говоріння, читання і письмо. Курс передбачає використання інтерактивних навчальних підходів, які включають навчання на основі комунікативних завдань, використання ситуаційних досліджень, симуляції, групові завдання та розв’язання проблем. Всі ці підходи мають сприяти підвищенню рівня інтерактивності та перетворенню здобувачів освіти на суб’єкт навчального процесу.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей; оволодіння основними правилами та граматичними структурами англійської мови в процесі спілкування; досягнення високого рівня комунікативної культури у сфері професійної діяльності; володіння граматичною та лексичною базою із спеціальності з подальшим її застосуванням у мовленнєвій практиці; досягнення студентами такого рівня практичного володіння іноземною мовою, який дозволить їм використовувати останню як засіб постійного поглиблення своїх професійних знань та забезпечить навчально-пізнавальну діяльність студентів, а також надати змогу кожній особистості адекватно функціонувати у європейському професійному середовищі та поза його межами.

Основними **цілями** вивчення дисципліни є розширення та поглиблення знань студентів з граматики англійської мови, їх активного словника та практичного застосування знань на практиці; оволодіння навичками читання та розуміння англійської інформації; розвиток навичок письма та вміння виражати свої думки та ідеї на письмі; розуміння та використання англійської граматики та лексики; розвиток навичок аудіювання і говоріння.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської мови та англійської мови.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську, англійську мови в усній і письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Здатність перекладати, редагувати, реферувати та анотувати польською та англійською мовами тексти різних жанрів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та польською і англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської, англійської мови і польської та світової літератур, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми польської, англійської, української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів польською мовою, англійською та українською мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати польську, англійську, українську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному,

неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції польської, англійської, української філології, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

ПРН 21. Здійснювати переклад польськомовного та англкомовного писемного та усного тексту українською мовою та українськомовного польською та англійською мовами.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
семінарські заняття / практичні / лабораторні	60
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1, 2	В11 Філологія	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
1 семестр			
1. Структура речення в англійській мові. Граматична основа речення. Види речень. Повт. Частини мови. Граматичні категорії іменника (злічувані/незлічувані, множина, присвійний відмінок)		2	4
2. Формоутворення та вживання дієслів у теперішніх часах: Present Simple vs Present Continuous (Active Voice). Повт. Значення та вживання артиклів із загальними назвами.		2	4

3. Вживання та значення Present Perfect vs Present Perfect Continuous. Повт. Значення та вживання артиклів з власними назвами.		2	4
4. Дієслова стану та їх вживання. Повт. Займенники та їх різновиди (особові, присвійні, взаємні).		2	4
5. Формоутворення та вживання дієслів у минулих часах: Past Simple vs Past Continuous (Active Voice). Test “Present tenses”. Повт. Займенники та їх різновиди (неозначені, заперечні, кількісні).		2	4
6. Вживання та значення Past Perfect vs Past Perfect Continuous. Повт. Числівники (кількісні, порядкові, дробові) та їх вживання.		2	4
7. Вживання Present Perfect vs Past Simple (практичні завдання). Повт. Прикметники (ступені порівняння, порівняльні структури, винятки).		2	4
8. Структури – used to/would/be used to/ get used to- та особливості їх вживання. Повт. Прислівники (прості, складні, складені; ступені порівняння).		2	4
9. Формоутворення та вживання дієслів у майбутніх часах: Future Simple/ Future Continuous/Future Perfect/ Future Perfect Continuous (Active Voice).). Test “Past tenses”.		2	4
10. Структура – to be going to. Вживання теперішніх часів (Present Simple, Present Continuous) для позначення майбутніх дій. Інші способи вираження майбутніх дій. Повт. Прийменники (місця, часу, напрямку) та їх вживання		2	4
11. Правило узгодження часів. Значення та вживання Future-in-the Past. Test “Future tenses”.		2	4
12. Непряма мова (Reported speech) у розповідних, реченнях. Практичні завдання.		2	4
13. Непряма мова (Reported speech) у питальних, наказових та окличних реченнях. Виконання граматичних вправ.		2	4
14. Практика граматичного перекладу, повторення основних граматичних правил. Test “Sequence of tenses and Reported speech”		2	4
15. Узагальнення вивченого матеріалу. Підсумкова контрольна робота.		2	4
2 семестр			
1. Формоутворення та вживання дієслів у пасивному стані (Passive voice). Часові форми, які не вживаються в пасивному стані.		2	4
2. Вживання дієслів у пасивному стані; прийменники by і with. Виконання практичних завдань.		2	4

3. Пасивні структури. Конструкція <i>have / get smth done</i> ; значення, вживання та варіанти перекладу.		2	4
4. Практика граматичного перекладу. Test “Passive voice”		2	4
5. Інфінітив, форми та їх вживання. Особливості значення і вживання перфектної форми. Вживання інфінітива без частки ‘to’.(Bare Infinitive)		2	4
6. Функції інфінітива в реченні та переклад українською мовою та навпаки. Інфінітив мети. Test “Forms of Infinitive and Bare Infinitive”.		2	4
7. Об’єктний інфінітивний комплекс; утворення, значення, вживання. Виконання практичних завдань.		2	4
8. Суб’єктний інфінітивний комплекс; утворення, значення, вживання. Виконання практичних завдань.		2	4
9. Герундій: форми, значення та їх вживання. Дієслівні та іменникові властивості герундія. Test “Infinitive Complexes”.		2	4
10. Герундіальні комплекси. Особливості вживання інфінітива і герундія.		2	4
11. Дієприкметник теперішнього і минулого часу (Present and Past Participle), значення та функції в реченні. Test “Infinitive or Gerund”		2	4
12. Дієприкметникові звороти, їх утворення та переклад. Виконання граматичних вправ.		2	4
13. Практика граматичного перекладу. Повторення основних граматичних правил.		2	4
14. Узагальнення вивченого матеріалу.		2	4
15. Підсумкова контрольна робота.		2	4

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку):</p> <p>Загальні 100 балів включають:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) практичні заняття – 80 % 2) обсяг балів за самостійну роботу: <ul style="list-style-type: none"> - індивідуальні проекти – 10 % 3) підсумкова контрольна робота – 10% <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає</p>
---	--

	<p>оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань. Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 80 балів.</p> <p>Критерії поточного оцінювання:</p> <p>«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.</p> <p>«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p> <p>«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.</p> <p>Контроль за самостійною роботою.</p> <p>Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Самостійне вивчення та опанування (повторення) певного розділу (теми) граматики англійської мови. 2. Підготовка індивідуальних завдань. <p>Оцінювання індивідуального завдання здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за одне індивідуальне завдання складає 10 балів.</p> <p>Метою самостійної роботи чи індивідуального завдання є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмові роботи виконуються самостійно з використанням цифрових інструментів та різного медіаконтенту. Контрольна робота може бути у вигляді тестування, розміщеного на сайті дистанційного навчання, чи творчої письмової роботи. Комплексна контрольна робота охоплює завдання з усіх тем.</p>

	Контрольна робота виконується на останньому практичному занятті у письмовій формі або на платформі дистанційного навчання.
Практичні заняття	Робота на кожному практичному занятті складається з підготовки теоретичних та практичних завдань, представлених у плані заняття, та виконання завдань, запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття студент отримує відповідну кількість балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю (екзамену) допускаються студенти, які набрали не менше 25 балів під час вивчення дисципліни, відвідували заняття, відпрацювали всі теми, на яких були відсутні, активно працювали під час практичних занять, виконали завдання в межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі **заліку** (за перший семестр) та **екзамену** (за другий семестр). Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль. Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів). Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відраховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS.

Шкала оцінювання для заліку

Університетська національною	Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою
90-100	A	
80-89	B	
70-79	C	зараховано
60-69	D	
50-59	E	
25-49	FX	не зараховано
0-24	F	

	Шкала оцінювання для екзамену		
	Університетська національною	Оцінка ECTS	Оцінка за шкалою
	90-100	A	відмінно
	80-89	B	добре
	70-79	C	добре
	60-69	D	задовільно
	50-59	E	задовільно
	25-49	FX	незадовільно
	0-24	F	незадовільно

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Вправи до тем. Самостійні роботи. Підсумкова контрольна робота.
Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>
Відвідування занять	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника». Ознайомитися з положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з</p>

	викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p>Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику, подану в переліку додаткових питань для опрацювання). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.</p> <p><i>2 бали</i> – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.</p> <p><i>1 бал</i> – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.</p> <p>Також за рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: Електронний фонд локальних нормативно-правових документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника</p>

8. Рекомендована література

Базова

1. Jenny Dooley, Virginia Evans, Grammarway 4. English Grammar Book.-London: Express Publishing, 2013.- 278p.
2. Верба Г.В., Верба Л.Г. Граматика сучасної англійської мови (Довідник) – К., ТОВ «ВП Логос-М», 2018. – 352 с.
3. Сітко А.В. Практична граматики англійської мови для студентів спеціальності «Переклад». Кн. 1: навч. посібник / А.В. Сітко, А.В. Головня, С.Г. Шурма, О.В. Тіщенко; за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. А.Г. Гудманяна. - Вінниця: Нова книга, 2013. - 528 с.

4. Сітко А.В. Практична граматики англійської мови для студентів спеціальності «Переклад». Кн. 2: навч. посібник / А.В. Сітко, А.В. Головня, С.Г. Шурма, О.В. Тіщенко; за заг. ред. д-ра філол.наук, проф. А.Г. Гудманяна. - Вінниця: Нова книга, 2013. - 368 с.
5. Тучина Н.В., Невська Ю.В., Сазонова Я.Ю., Жарковська І.В. A Way to Success: English Grammar for University Students. - Харків: Фоліо, 2015. - 191 с.
6. Гадайчук Н.М., Степанова І.С., Тульчак Л.В. Короткий курс граматики сучасної англійської мови для студентів усіх спеціальностей . – Вінниця: ВНТУ, 2015. – 55 с.

Допоміжна

1. Longman Dictionary of Contemporary English. / [director, D. Summers]. –6th – Pearson Education Limited, 2014.
2. . Foley Mark & Hall Diane. My Grammar Lab. Grammar book. Intermediate B1– B2. Pearson Publishing House, 2017. 385 p.
3. Погожих Г. Англійська граматики в таблицях і схемах. Харків : Торсінг, 2018. 110 с.
4. Evans V. Round-up 4. Oxford: Pearson Education Limited, 2017. 212 p.
5. Evans V. Enterprise. Grammar 4. Student’s Book. London: Express Publishing, 2018. 152 p.
6. McCarthy M. English Collocations in Use. Cambridge: Cambridge University Press. 2017. 190 p.
7. Swan M. Oxford English Grammar Course. Oxford: Oxford University Press. 2017. 400 p.
8. Vince M. Macmillan English Grammar. Oxford : Macmillan Publishers Limited, 2015. 232 p.
9. Raymond Murphy English Grammar in Use: a self-study reference and practice book for intermediate learners of English. Fifth Edition. Cambridge University Press, 2019. 380 p.

Шкледа Леся Іванівна, старший викладач кафедри іноземних мов